

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมให้ได้ผล จะต้องเน้นในการพัฒนาคุณภาพของประชากรในประเทศเป็นสำคัญซึ่งจะสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544 และฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549 ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาคน ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้เป็นแกนหลักของสังคมไทย โดยมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข มีสุขภาพพลานามัยแข็งแรงสมบูรณ์ เพราะเชื่อว่าหากบุคคลในชาติมีคุณภาพชีวิตที่ดีแล้ว การพัฒนาประเทศชาติด้านอื่น ๆ ก็จะเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ การออกกำลังกายและเล่นกีฬาอย่างสม่ำเสมอเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะสามารถช่วยพัฒนาคนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะช่วยพัฒนาให้มีร่างกาย พลานามัยที่สมบูรณ์ ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีสุขภาพจิตที่ดี มีอารมณ์ที่มั่นคง สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้การกีฬายังก่อให้เกิดความสามัคคีกลมเกลียวและร่วมแรงร่วมใจฟันฝ่าอุปสรรคของคนในหมู่คณะ รวมทั้งเป็นศูนย์รวมในการสร้างความภาคภูมิใจ และสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้แก่ชุมชน สังคมและประเทศชาติอีกด้วย (การกีฬาแห่งประเทศไทย, 2544)

ในปีงบประมาณ 2543 การกีฬาแห่งประเทศไทย ได้มีการจัดตั้งศูนย์กีฬาอำเภอและศูนย์กีฬาดำบลขึ้นทั่วประเทศ จำนวน 876 อำเภอ และ 6,747 ตำบล เพื่อทำหน้าที่ดำเนินกิจกรรมการส่งเสริมกีฬาในท้องถิ่นตั้งแต่ระดับตำบลและเพื่อทำหน้าที่เป็นองค์กรกีฬาระดับท้องถิ่นในการส่งเสริมการบริหารการกีฬา ตามแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ. 2540-2544

จากการประเมินผลการดำเนินงานของแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2540-2544) ระยะครึ่งแผน พ.ศ. 2540-2542 พบว่า การบริหารจัดการองค์กรในการพัฒนาการกีฬาทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นขาดประสิทธิภาพ ขาดการประสานงานร่วมมือไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งไม่ได้กระจายอำนาจให้ส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการที่บริหารงานและดำเนินการอย่างทั่วถึง ตลอดจนการขยายเครือข่ายของชมรมและสโมสรกีฬาสู่ระดับอำเภอและตำบลไม่แพร่หลาย (การกีฬาแห่งประเทศไทย, 2544) ซึ่งสอดคล้องกับการประเมินของ การกีฬาแห่งประเทศไทย เกี่ยวกับโครงการจัดตั้งศูนย์กีฬาอำเภอและศูนย์กีฬาดำบล พบว่า คณะกรรมการศูนย์กีฬาอำเภอและศูนย์กีฬาดำบล มีปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาและส่งเสริมกีฬาทั้งในด้านการบริหาร การจัดการกีฬาท้องถิ่น รวมทั้งยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมกีฬาอย่าง แท้จริง (การกีฬาแห่งประเทศไทย, 2544) อีกทั้งจากการศึกษาของ นัยนา หันมี (2542) ได้ศึกษาสภาพปัญหา

การดำเนินงานด้านการกีฬาขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าปัญหาการดำเนินงานด้านการกีฬาในองค์การบริหารส่วนตำบลที่จะต้องปรับปรุงตามลำดับได้แก่ ด้านการจัดองค์กร การจัดบุคลากร การวางแผน การอำนวยความสะดวก การรายงานผล งบประมาณ และการประสานงาน

จากสภาพการณดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจและมีความประสงค์ที่จะพัฒนาองค์การกีฬาระดับท้องถิ่นให้มีเอกภาพและประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกีฬาอย่างเป็นระบบและมีการกระจายอำนาจการกีฬาสู่ระดับท้องถิ่นอย่างทั่วถึง ดังนั้นผู้วิจัยจึงจะได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานศูนย์กีฬาตำบลของการกีฬาแห่งประเทศไทยว่าควรจะมีการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานที่เหมาะสมอย่างไร เพื่อนำผลการวิจัยเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปใช้ในการพัฒนาศูนย์กีฬาตำบลให้มีเอกภาพและประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทางด้านการกีฬาในระดับตำบลตามแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 3 ต่อไป

คำถามของการวิจัย

1. ศูนย์กีฬาตำบลมีสภาพและ มีปัญหาการดำเนินงานอย่างไร
2. แนวทางการดำเนินงานศูนย์กีฬาตำบลเป็นอย่างไร
3. รูปแบบการดำเนินงานศูนย์กีฬาตำบลของการกีฬาแห่งประเทศไทยที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทางด้านการส่งเสริมและพัฒนาการกีฬาเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการดำเนินงานศูนย์กีฬาตำบลของการกีฬาแห่งประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานศูนย์กีฬาตำบลของการกีฬาแห่งประเทศไทย
3. เพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานศูนย์กีฬาตำบลของการกีฬาแห่งประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการนำรูปแบบไปใช้ในการดำเนินงานศูนย์กีฬาตำบลของการกีฬาแห่งประเทศไทย เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาและส่งเสริมการกีฬาดำเนินการตามแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2545-2549)

ขอบเขตของการวิจัย

ขั้นตอนของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานของศูนย์กีฬาตำบลโดยสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานศูนย์กีฬาตำบลจำนวน 3 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มหัวหน้าสำนักงานการกีฬาแห่งประเทศไทย กลุ่มเลขานุการศูนย์กีฬาตำบล ในศูนย์กีฬาตำบลที่อยู่ในเขตรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล และกลุ่มผู้ใช้บริการการออกกำลังกาย ในตำบลต่างๆ โดยผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามจากแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2545-2549) ทั้ง 6 ยุทธศาสตร์ แผนงานหลัก ซึ่งประกอบไปด้วย

- 1.1 ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาการกีฬาขั้นพื้นฐาน
- 1.2 ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาการกีฬาเพื่อมวลชน
- 1.3 ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาการกีฬาเพื่ออาชีพ
- 1.4 ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาการกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ
- 1.5 ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางการกีฬา
- 1.6 ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาการบริหารการกีฬา

เมื่อได้ปัญหาจากกลุ่มประชากรแล้วผู้วิจัยนำปัญหาที่ได้มาวิเคราะห์แล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและผู้วิจัยพัฒนารูปแบบการดำเนินงานศูนย์กีฬาตำบลต่อไป

2. ประชากรที่ศึกษา ขั้นตอนที่ 1 (Phase I) ศึกษาปัญหาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,155 คน แยกเป็น

2.1 กลุ่มประชากรที่เป็นหัวหน้าสำนักงานการกีฬาแห่งประเทศไทย จำนวน 75 จังหวัด จำนวน 75 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 63 คน โดยเทียบตารางสัดส่วนของเกรจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงใน บุญส่ง โกสละ, 2542, หน้า 172)

2.2 กลุ่มประชากรที่เป็นเลขานุการศูนย์กีฬาตำบล จำนวน 6,747 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 364 คน โดยเทียบตารางสัดส่วนของเกรจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงใน บุญส่ง โกสละ, 2542, หน้า 172) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย แบบใช้ตารางสุ่ม

2.3 กลุ่มตัวอย่างจากผู้ใช้บริการศูนย์กีฬาตำบล ๆ ละ 2 คน เป็นเพศชาย 1 คนและหญิง 1 คน จำนวน 728 คน โดยกลุ่มตัวอย่าง ที่ได้นี้มาจากตำบลที่ได้รับการสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง ร่วมกับเลขานุการศูนย์กีฬาตำบล

2.4 เมื่อได้ปัญหาจากการศึกษาแล้วมาวิเคราะห์ปัญหาเพื่อพัฒนารูปแบบ การดำเนินงานศูนย์กีฬาตำบล

3. ขั้นตอนที่ 2 (Phase II) พัฒนารูปแบบ นำ(MODEL) รูปแบบการดำเนินงานศูนย์กีฬาตำบลที่พัฒนาแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน (บุญส่ง โกสะ, 2542, หน้า 225) ตรวจสอบรูปแบบ (MODEL)

4. เสนอ (MODEL) รูปแบบการดำเนินงานศูนย์กีฬาตำบลของภารกิจาแห่งประเทศไทย

5. ตัวแปรที่จะศึกษาค้นคว้า

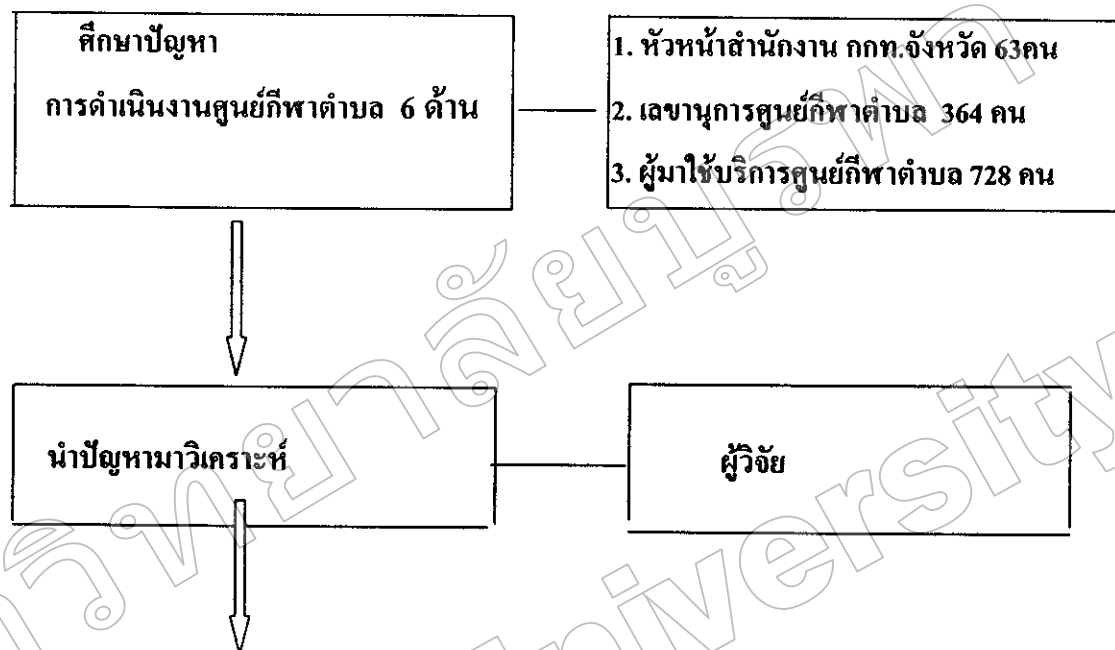
5.1 ตัวแปรอิสระ กลุ่มผู้บริหาร คือ หัวหน้าสำนักงานภารกิจาแห่งประเทศไทย เลขาธิการศูนย์กีฬาตำบล และกลุ่มผู้มาใช้บริการ คือ ประชาชนในพื้นที่ศูนย์กีฬาตำบล ที่เป็นที่ตั้งของศูนย์กีฬาตำบลในเขตรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล

5.2 ตัวแปรตาม คือ ปัญหาการดำเนินงานศูนย์กีฬาตำบลของภารกิจาแห่งประเทศไทย ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาภารกิจาขั้นพื้นฐาน ด้านการพัฒนาภารกิจาเพื่อสุขภาพ ด้านการพัฒนาภารกิจาเพื่อความเป็นเลิศ ด้านการพัฒนาภารกิจาเพื่อการอาชีพ ด้านการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางการกีฬา และด้านการพัฒนาการบริหารภารกิจา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

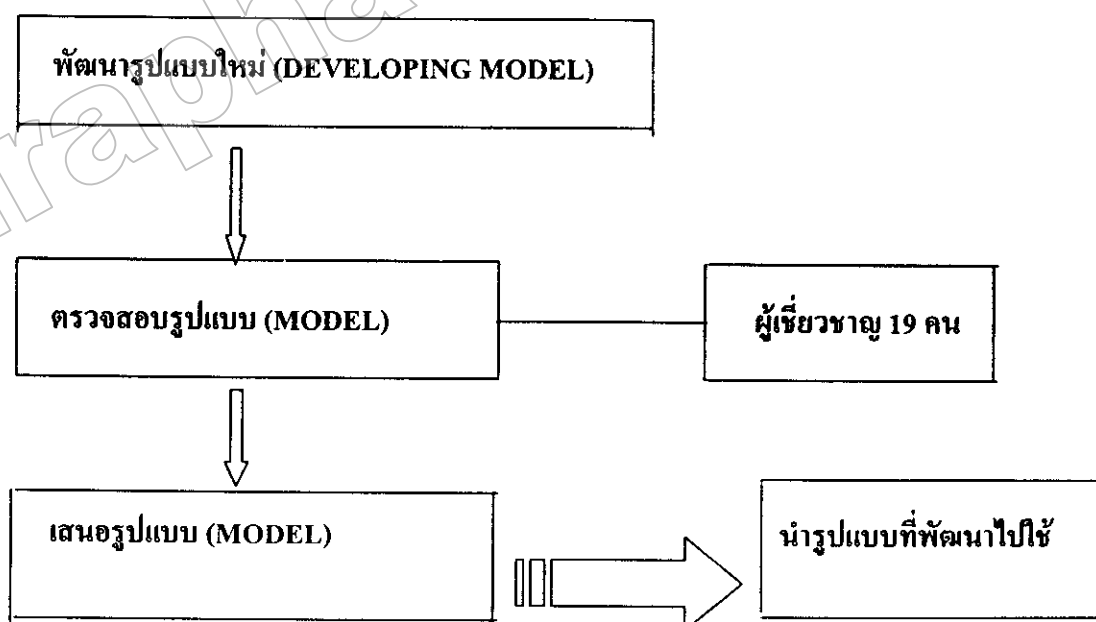
PHASE I

กลุ่มตัวอย่าง 1,155 คน

PHASE II

นำข้อมูลจาก PHASE I มาดำเนินการใน PHASE II

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ข้อจำกัดของการวิจัย

เป็นการศึกษาเฉพาะในศูนย์กีฬาตำบลที่ได้จัดตั้งมาแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543-2545 จำนวน 6,747 ตำบล ในเขตรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ทั่วประเทศ

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. การกีฬาแห่งประเทศไทย (กกท.) หมายถึง หน่วยงานรัฐวิสาหกิจที่มีหน้าที่ส่งเสริม ทางด้านการกีฬา ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2528
2. องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) หมายถึง การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งมี ฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งใน ด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม
3. ศูนย์กีฬาตำบล หมายถึง องค์การกีฬาระดับท้องถิ่นที่การกีฬาแห่งประเทศไทยจัดตั้ง ขึ้นตามโครงการจัดตั้งศูนย์กีฬาอำเภอและศูนย์กีฬาตำบล ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2543 จนถึงปัจจุบัน
4. หัวหน้าสำนักงานการกีฬาแห่งประเทศไทย ประจำจังหวัด หมายถึง พนักงานการกีฬา แห่งประเทศไทย ที่ทำหน้าที่บริหาร ประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุน ดูแล ควบคุม ทางด้านการ กีฬาในจังหวัดนั้น รวมทั้งประสานงานศูนย์กีฬาตำบลของการกีฬาแห่งประเทศไทยด้วย ตามแผน งานของการกีฬาแห่งประเทศไทย ในการวิจัยครั้งนี้จะเรียกว่า หัวหน้าสำนักงานการกีฬาแห่ง ประเทศไทย โดยใช้ชื่อย่อว่า หัวหน้าสำนักงาน กกท.จังหวัด (ปัจจุบันได้เปลี่ยนชื่อเป็นผู้อำนวยการ ศูนย์ กกท.จังหวัด)
5. เลขานุการศูนย์กีฬาตำบล หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นเลขานุการคณะกรรมการศูนย์ กีฬาตำบลตามแผนภูมิโครงสร้างศูนย์กีฬาตำบลที่การกีฬาแห่งประเทศไทยกำหนดไว้ โดยมีปลัด องค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่เลขานุการศูนย์กีฬาตำบล ในส่วนขององค์การบริหารส่วน ตำบล
6. ผู้ใช้บริการศูนย์กีฬาตำบล หมายถึง ผู้ที่มาใช้บริการของศูนย์กีฬาตำบลออกกำลังกาย และเล่นกีฬา หรือเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาของศูนย์กีฬาตำบลที่จัดขึ้น
7. แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 3 หมายถึง แผนแม่บทที่รัฐบาลเห็นชอบตามที่ การกีฬาแห่งประเทศไทยเสนอ เพื่อใช้ในการพัฒนาการกีฬาของไทยให้เป็นไปตามกรอบวิสัยทัศน์ และทิศทางการพัฒนาการกีฬาที่พึงประสงค์ของประเทศ และมีทิศทางที่สอดคล้องและสนับสนุน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ซึ่งเป็นแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ในระยะ 5 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2545-2549

8. รูปแบบ (MODEL) หมายถึง หลักการ โครงสร้าง ภาระหน้าที่ รูปแบบการดำเนินงาน และการนำไปใช้

9. กีฬาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การเล่นกีฬาโดยใช้ทักษะขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ เจตคติ และทักษะกีฬา ทำให้สามารถเล่นกีฬาได้และดูกีฬาเป็น โดยมุ่งพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ก่อให้เกิดคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย และน้ำใจนักกีฬา

10. กีฬาเพื่อมวลชน หมายถึง กิจกรรมกีฬา หรือการออกกำลังกายหรือกิจกรรมนันทนาการที่จัดให้กับมวลชน โดยมีความมุ่งหมายเพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มรวมทั้งบุคคลกลุ่มพิเศษ และผู้ด้อยโอกาส ได้ออกกำลังกายและเล่นกีฬาให้เหมาะสมกับสภาพร่างกายของตน เพื่อมีสุขภาพดีทั้งสุขภาพกาย สุขภาพจิต ที่แข็งแรงสมบูรณ์เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี

11. กีฬาเพื่อความเป็นเลิศ หมายถึง กีฬาสมัครเล่นที่ทำการแข่งขันทุกระดับ ได้แก่ ระดับนักเรียน ระดับเยาวชน ระดับประชาชน ระดับนิสิตนักศึกษา ระดับชาติ และระดับนานาชาติ

12. กีฬาเพื่อการค้า หมายถึง กีฬาที่เล่นเป็นอาชีพ ซึ่งเป็นกีฬาที่ได้รับความนิยมแพร่หลายทั้งผู้ชมและผู้เล่นมีระดับความสามารถสูง มีการจัดระบบการแข่งขันที่เป็นมาตรฐาน มีองค์กรอาชีพ มีพระราชบัญญัติกีฬาอาชีพและผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับเงินตอบแทนเป็นรายได้หลักในการประกอบอาชีพ

13. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางการกีฬา หมายถึง องค์ความรู้ที่มีขอบข่ายวิชาการสำคัญ 6 สาขา ได้แก่ สรีรวิทยาการออกกำลังกายหรือการกีฬา ชีวกลศาสตร์การกีฬา โภชนาการ การกีฬา เวชศาสตร์การกีฬา จิตวิทยาการกีฬา และวิศวกรรมและเทคโนโลยีทางการกีฬา นำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาศักยภาพและความสามารถของผู้ออกกำลังกายและนักกีฬา รวมทั้งเครื่องมืออุปกรณ์ และสถานที่สำหรับการออกกำลังกาย และเล่นกีฬา

14. การบริหารการกีฬา หมายถึง การจัดกิจกรรมการดำเนินงานขององค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกีฬาทั้งภาครัฐ และเอกชน ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรและภายในองค์กรกีฬาอย่างเป็นระบบ

15. กรมพลศึกษา หมายถึง หน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นเทียบเท่ากรม ภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการส่งเสริมการศึกษาด้านพลศึกษา สุขภาพพลานามัยของประชาชนและเยาวชน (ปัจจุบันได้เปลี่ยนชื่อเป็นสำนักงานพัฒนาการกีฬา และนันทนาการ สังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา)

16. สำนักงานการกีฬาแห่งประเทศไทย ประจำจังหวัดจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งประเทศไทย พ.ศ.2528 ทำหน้าที่ประสานงานการส่งเสริมการศึกษาของจังหวัดตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด ตามนโยบายของการศึกษาแห่งประเทศไทย หรือนโยบายของคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด (ปัจจุบันได้เปลี่ยนชื่อเป็นศูนย์การศึกษาแห่งประเทศไทย จังหวัด)

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University